

تم، رسالت فیلمنامه نویس

1-37

آموزش تم یا پیرنگ در فیلمنامه نویسی

تالیف : توسعه دهنده نرم افزار اِوران - تیم طراحی نرم افزار سناریست «نسخه حرفه ای»

جلسه دوم

بروزرسانی: آزمایشی

➤ پیش گفتار

➤ تم چیست؟

➤ تعریف رایج اشتباه از تم

➤ آیا یک فیلمنامه با ایده ای عالی و مهیج بدون تم موفق خواهد شد؟

➤ تفاوت میان تم ، ایده و ژانر

➤ نکته های اساسی برای استفاده از تم در فیلمنامه

➤ بکار بردن تم در کلیه اجزا فیلمنامه

➤ نمونه فیلمهای دارای تم

➤ تعیین تم برای فیلمنامه مثال جلسه اول

پیش گفتار

در عصر طلایی صنعت سینما، وقتی غول های مانند لوییز مایر و هری کان حرف اول و آخر را می زدند، واژه " تم " واژه ای نامانوس و غریب و کلمه ای قبیح به شمار می رفت.

آن کله گنده های قدیمی سینما وقتی به تم داستان فکر می کردند، بیشتر یاد درس های اخلاقی، یک بیانیه سیاسی و یا القای باید و نباید و یادآوری هنجار و ناهنجار به مخاطب می افتادند.

جای تعجب نیست که آنها همیشه سر نویسندگان خود اینگونه غر و لند می کردند که: " اگه می خواى پیامى برای مخاطبت بفرستی، خواهش از تلگراف استفاده کن، این چیزا رو وارد فیلمنامه ت نکن! "

البته آنها غر می زدند اما نویسندگان همیشه از این نوع تفکر اطاعت نمی کردند بلکه با زیرکی و بدون جلب توجه پیام و ایدئولوژی خود را در لا به لای صفحات فیلمنامه به خورد مخاطب می دادند.

امروزه کار برای فیلمنامه نویسان بسیار سخت تر شده است. مردم امروز فهمیم تر و زرنک تر از مخاطبین در دوران اوج کلمبیا پیکچرز یا مترو گلدن مایر در قرن بیستم شده اند. تهیه کننده ها و بازیگران گزیده کارتر و شاید سخت گیرتر شده اند و گیشه چون گذشته طالب پول بیشتری برای دوام صنعت سینماست. بنابراین این فیلمنامه نویسان بیچاره هستند که مجبورند سرگرمی، هیجان و پیچش بیشتری در تک تک صفحات فیلمنامه خود تولید کنند!

اما یک چیز هنوز تغییر نیافته است. میلی سیری ناپذیر برای یافتن مفهومی عمیق و تاثیر گذار در تم و درونمایه داستان فیلمنامه.

تم چیست؟

تم مهمترین جزء یک فیلمنامه خوب است . مفهومی که تمام داستان از آن نشات می گیرد . پیامی که نویسنده باید به مخاطب انتقال دهد . بیننده را ارضا کند و بسیار موثر و موجز با او ارتباط برقرار کرده ، حس و منطق او را درگیر کند و در نهایت او را به این نتیجه برساند که یک فیلم خوب دیده است . در یک کلام ، تم همان چیزی است که فیلمنامه شما دغدغه بیان آن را دارد . ایده نیست . موضوع داستان هم نیست . فحوای کلام داستان شماست .

مهم نیست تم شما چه باشد ، عشق بر همه چیز مسلط است ، زیبایی واقعی نهفته در سیرت است ، زندگی یک سیرک مسخره است و تو بالاخره می میری و پوچی مطلق ، و ... اگر بتوانی تم را در لا به لای داستان ثابت کنی و یا حتی بر عکس ، آن را نفی کنی ، تو یک نویسنده موفق هستی .

چیزی که تم را در فیلمنامه نویسی اینچنین مهم کرده خصوصیت رهبری اوست . طرح فیلمنامه ات ، قهرمانت ، تبهکارت (ضد قهرمان)، توصیفات صحنه ، دیالوگ ها و داستان های فرعی تو و خلاصه همه چیز !

تم در واقع الگو و راهنمای نویسنده است . این تم است که به تمام سوالات داستان تو پاسخ می دهد .

پیرنگ... چیزی که فیلم شما واقعا در آن مورد است . منظور و هدف فیلم بالاتر از طرح و ایده . سیرت داستان نه صورت آن . وقتی برای اولین بار آغاز به نوشتن کردم ، نمی دانستم اصلا چیزی به نام تم وجود دارد ! دوستانم در مورد موضوع سناریو از من سوال می پرسیدند و من جواب می دادم : " در مورد پلیسی است که به دنبال یک قاتل سریالی می گردد " و آنها دوباره می پرسیدند : " نه ! در کل فیلم تو راجع به چیست ؟ " من فکر می کردم آنها یک مشت هنرمند عجیب غریب و روشن فکر نمای پر مدعا هستند که در همه چیز به دنبال نشانه و سمبل هستند و برای شکل ترک روی دیوار هم دلایل فلسفی عجیبی می آورند !

اما می دانید چه چیز عجیب است ؟ اینکه حالا من مطمئنم تم مهمترین بخش یک فیلمنامه است . فکر می کنم موفقیت هر فیلم عالی دقیقا از همین تم سرچشمه می گیرد !

تعریف رایج اشتباه از تم

در زیر به بخشی از یک مقاله که به اشتباه ۱۰ تم برتر را اینگونه معرفی می کند توجه کنید :

در لیست ذیل با ۱۰ تم مهم و پر کاربرد که در بیشتر فیلمها استفاده می شود آشنا خواهید شد . این تم ها اساس و روح بسیاری از فیلم ها می باشند . تم های رایج همه در مورد اعتقادات و تفکرات در خصوص جامعه ، طبیعت انسان و در کل ، در مورد زندگی می باشند .

➤ خوبی برابر بدی

➤ پذیرفتن مرگ به عنوان جزئی از زندگی

➤ عشق بر همه چیز پیروز است

➤ انتقام

➤ پیروزی بر سختی ها و مشکلات

➤ از دست رفتن معصومیت

➤ فرد در برابر جامعه

➤ انسان در برابر خودش

➤ جنگ

➤ انسان در برابر طبیعت

این ۱۰ مورد در واقع تم نیستند . آنها ژانرهای موضوعی هستند. و خیلی کلی بیان شده اند. تم و پیرنگ بیان یک اندیشه هستند. یک فکر که به انسان، چه نویسنده و چه مخاطب در درک بهتر جهان کمک کرده و راه بهتر زیستن را بیان می کند .

به عنوان اگر ژانر موضوعی را انتقام در نظر بگیریم ، می توان به این تم رسید که لذتی که در بخشش هست در انتقام نیست . و یا ممکن است یک نویسنده به این نظر برسد که انتقام برای کسی که قانون نتوانسته به حق مجازاتش کند، ضروری است .

در ژانر موضوعی انسان در برابر طبیعت، شاید یک نویسنده با این طرز تفکر بنویسد که با پیشرفت های علمی می توان طبیعت را کنترل کرد و شاید نویسنده ای دیگر به این عقیده ایمان داشته باشد که علیرغم تمام تلاشهای بشر چنانچه تقدیر رقم زده شد، راهی برای نجات از بعضی مصائب وجود ندارد.

آیا یک فیلمنامه با ایده ای عالی و مهیج، بدون تم موفق می شود؟

"آیا تم یا همان قاعده طراحی، حتماً باید اولین جرقه و انگیزاننده برای شروع نوشتن یک فیلمنامه باشد؟ آیا من به عنوان یک فیلمنامه نویس باید فکر کنم که چه چیزی بنویسم تا نشان دهم در مصیبت و بدبختی و جنگ تنها عامل نجات، امید و شجاعت است و یا اینکه خیلی ساده با خودم بگویم "من یه ایده خوب برای یه فیلم جنگی دارم!"

تمام کتابهای آموزشی فیلمنامه نویسی اول از تو می پرسن: "فیلمنامه تو دقیقاً می خواد چه موضوعی رو برسونه؟" اما من میگم که نمی دونم فیلمنامه من دقیقاً می خواد چه پیامی به مخاطب بده، من میگم فیلمنامه من یک فیلمنامه خوب و مخاطب پسنده. قرار نیست همیشه از دید بالا به مخاطب نگاه کنی و افکار خودت رو به دیگران القا کنی. اون فقط قراره دو ساعت بشینه و لذت ببره."

این چکیده پیام یک نویسنده بود که ماهیت تم را زیر سوال می برد. حال شما چه فکر می کنید؟ آیا فیلمنامه شما قرار است پیام خاصی به مخاطب بدهد یا فقط می خواهد او را سرگرم کند؟

در واقع فیلمنامه قرار نیست چیزی به مخاطب بگوید. این نویسنده است که در قالب فیلمنامه قصد انتشار افکار خود را دارد.

آیا قرار است ایده " امید و شجاعت همیشه در زمان مصیبت نجات بخش است " قاعده طراحی و کنترل کننده روند فیلمنامه شما باشد؟

تم فوق، یک بیان کاملاً ساده و انتزاعی ست و در نگاه اول حتی قانع کننده هم به نظر نمی رسد. شما نمی توانید مستقیماً این پیام را در ذهن مخاطب نهادینه کنید. بیشتر شعاری ست.

اصلاً شاید شما هم مانند خیلی از نویسندگان دیگر دارای ذهن پیچیده ای بوده و می خواهید ترکیبی از تم های مختلف را یکجا جمع کرده و به آن سر و شکل واحدی ببخشید.

در این حالت اگر کسی از شما بپرسد "فیلمنامه شما می خواهد چه پیامی بدهد؟" مثل این است که بپرسد: "رنگین کمان چه رنگیست؟" یا "نسیم چه مزه ای می دهد؟"

فیلمنامه شما می تواند چندین تم و درونمایه همزمان داشته باشد. اما همیشه یک تم بسیار غالب تر از بقیه به نظر می رسد و گویا به بقیه تم ها اجازه رخ نمایی نمی دهد. پس آیا این خلاف آزادی فکر و بیان است که داستان فیلمنامه خود را طبق یک قاعده کلی کلاسیک همیشه محدود به یک درونمایه کنیم؟ خیر. مهم اینست که فیلمنامه شما حرفی برای گفتن داشته باشد.

به باور من، درونمایه داستان، مهمترین وجه روند آفرینش یک فیلمنامه است. چرا؟

چون درونمایه (تم) تنها فرصتی ست که یک فیلمنامه نویس یا داستان پرداز می تواند عمیق ترین باورهای غیر قابل بیانش را در مورد انسان و فلسفه زندگی اش بیان کند.

مطالبی که خواندید قسمت کوچکی از فایل آموزشی (تم، رسالت فیلمنامه نویسی) بود. توصیه می کنیم چنانچه می خواهید به صورت **حرفه ای** قدم در دنیای فیلمنامه نویسی بگذارید حتما این مجموعه آموزشی کم نظیر را تهیه نمایید.

برای دانلود، روی آیکون زیر کلیک کنید

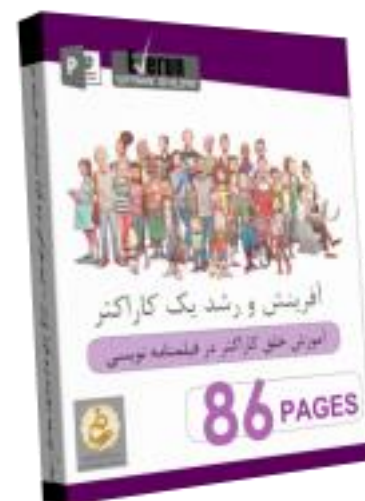
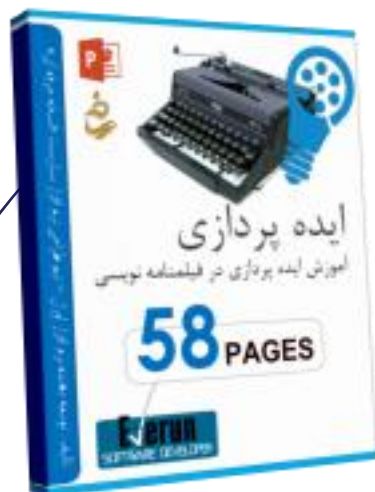

دارای مجوز نشر آنلاین مرکز توسعه فن آوری
اطلاعات و رسانه های دیجیتال
کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به توسعه
دهنده نرم افزار اوران می باشد.

نکات اضافه

برای آشنایی با ژانر (GENRE) ، ایده (IDEA) یا کاراکتر (CHARACTER) و آشنایی با جزئیات این مفاهیم، روی هر یک از آیکونهای زیر کلیک کنید و آموزشهای صوتی و تصویری آنها را در قالب فایل پاورپوینت تهیه نمایید .

منابع :

ردیف	شرح	نویسنده
۱	Theme: Three Points	thescriptlab.com
۲	Focal Points: Screenplay Theme, Structure & Characters	Ray Morton
۳	THE IMPORTANCE OF THEME IN SCREENWRITING	Jeffrey Scott
۴	Theme: The Driving Force Behind a Great Screenplay	-
۵	آیا فیلمنامه شما حرفی برای گفتن دارد ؟!	Barry Pearson
۶	تنوع در تم	ویلیام . سی . مارتل

ترجمه ، تالیف و نگارش :

دارای مجوز نشر آنلاین مرکز توسعه فن آوری
اطلاعات و رسانه های دیجیتال
کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به توسعه
دهنده نرم افزار اِوران می باشد.

توسعه دهنده نرم افزار اِوران

گروه طراحی نرم افزار سناریست (نسخه حرفه ای)